

МАРІО ВАРГАС ЛЬЙОСА

СКРОМНИЙ ГЕРОЙ

РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2014

I

Того дня Фелісіто Янаке, власник компанії-перевізника «Наріуала», вийшов з дому — як завжди з понеділка до суботи — точно о сьомій тридцять, встигнувши перед тим присвятити півгодини гімнастиці Цигун, прийняти холодний душ та приготувати собі звичний сніданок — каву з козячим молоком та грінки з маслом, присмачені кількома крапельками чанкаки¹. Він мешкав у самісінькому центрі П'юри, й на вулиці Арекіпа було вже гамірно, хідники заповнили численні перехожі, які поспішали на роботу, на ринок або вели до школи дітей. Кілька богомолук прямували до собору на месу, що розпочиналася о восьмій. Вуличні крамарі горлали, пропонуючи медяники, льодяники, підсмажені скибочки бананів, піріжки з м'ясом та ще силу-силенну перекусок, а на розі, під піддашком спорудженого ще за колоніальних часів

¹ Ч а н к а к а — солодка маса, зроблена з неочищеного цукру або курундзяного борошна та меду. (Тут і далі прим. перекладача.)

будинку, вже стояв сліпий Лусіндо із карнавкою біля ніг. Все було, як і кожного дня з давніх-давен.

За одним винятком. Цього ранку на старі, оббиті цвяхами дерев'яні двері його оселі, на рівні бронзової клямки, хтось почепив голубого конверта, на якому можна було прочитати виведене чіткими великими літерами ім'я господаря: Дон Фелісіто Янаке. Наскільки він пам'ятав, це вперше хтось залишив йому почепленого так листа, наче судову повістку чи квитанцію для сплати штрафу. Зазвичай листоноша вкидав їх досередини крізь шпарину в дверях. Він відчепив і розпечатав конверт і, ворушачи губами, прочитав листа:

«Сеньйоре Янаке,

П'юра та її жителі пишаються тим, що справи Вашої компанії «Наріуала» йдуть так добре. В цьому однак є свій ризик, оскільки кожному успішному підприємству загрожують грабунок і вандалізм з боку злостивців, заздрісників та інших пропащих людей, яких у нас, як Вам добре відомо, не бракує. Втім не турбуйтеся. Наша організація убезпечить компанію «Наріуала», а також Вас та Вашу шановну родину від будь-яких збитків, прикрощів чи погроз з боку лиходіїв. Наша винагорода за цю роботу складатиме 500 доларів на місяць (дуже скромна сума з огляду на Ваші статки, як бачите). Ми своєчасно вийдемо на контакт із Вами стосовно порядку оплати.

Зайве пояснювати, наскільки важливо, щоб Ви тримали це в таємниці. Все має залишатися між нами.

Нехай береже Вас Господь».

Внизу замість підпису був незграбний малюнок, схожий на зображення павучка.

Дон Фелісіто ще пару разів перечитав написаного нерівним почерком листа, на якому було кілька великих чорнильних плям. Пригода здивувала й потішила дона Фелісіто: вона здалася йому чийось кепським жартом. Він зіжмакав листа разом із конвертом і вже хотів був жбурнути його до урни на тому розі, де стояв сліпий Лусіндо, проте передумав і, розправивши листа, сунув його до кишені.

Дюжина кварталів відділяла його домівку на вулиці Арекіпа від контори на проспекті Санчеса Серро. Цього разу він проминув їх, не обмірковуючи свій графік роботи на день, як зазвичай, а раз у раз подумки повертаючись до листа з павучком. Чи варто сприймати це всерйоз? Може, піти до поліції й подати заяву? Шантажисти повідомили, що вийдуть на контакт із ним стосовно «порядку оплати». То може, перш ніж іти до відділку, краще зачекати, поки вони це зроблять? А раптом це просто жарт якогось дурисвіта, котрому заманулося йому дозолити. Останнім часом злочинність у П'юрі зросла, це факт: квартирні крадіжки, вуличні напади, навіть викрадення людей, що, як

подейкували, потайки залагоджували родичі білих жевжиків з Ель Чіпе та Лос Ехідос¹. Він розгубився й не знав, на що зважитися, але був певен принаймні одного: нізачо й за жодних обставин він не дасть цим бандитам ані мідяка. І Фелісіто знову, як це траплялося з ним не раз, згадав передсмертні слова свого батька: «Ніколи й нікому не дозволяй себе принижувати, синку. Ця порада — єдине, що я залишаю тобі в спадок». Він дослухався до цих батькових слів і ніколи не дозволяв себе принижувати. Тож маючи за плечима п'ятдесят із гаком років, дон Фелісіто був надто старий, щоб змінювати звички. Ці думки так захопили його, що він ледь кивнув акторові-декламатору Хоакіну Рамосу й пришвидшив ходу; зазвичай дон Фелісіто зупинявся, щоб перекинутися кількома словами з цим невиправним безпутником, який вів богемне життя й, либонь, просидів усю ніч в якомусь барі і щойно тепер повертався додому з вічним моноклем в одному з двох нерухомих скляних очей та ще й попідручки з якоюсь дівулею, яку він пестливо називав своєю газеллю.

Коли дон Фелісіто з'явився в конторі компанії «Наріуала», автобуси за маршрутами Сульяна—Талара—Тумбес, Чулуканас—Морропон, Катакаос—Ла Уньйон—Сечура—Байовар уже вирушили в рейс — своєчасно й добре заван-

¹ Ель Чіпе, Лос Ехідос — райони П'юри, де мешкають багатії.